

Nieuwsbrief voorjaar 2020

Beste collega's,

Viermaal per jaar informeren we onze klanten en onderwijsvrienden met een nieuwsbrief over ontwikkelingen binnen het bureau, nodigen we belangstellenden uit om te participeren in projecten en stellen we iedereen op de hoogte van de nieuwste uitgaven.

Voorleesmaatjes en 75 jaar vrijheid

In het kader van 75 jaar vrijheid hebben we afgelopen maanden gewerkt aan het project Vertel het door! Door de financiële medewerking van [Stichting Lepel](#) en het [vfonds](#) is het gelukt om een prachtig nieuw leesboekje te ontwikkelen dat past in het concept Voorleesmaatjes, een voorbeeld van levend lezen. De titel: **Fedde en Naomi leven vrij en blij**. Folkert Oldersma schreef rond Fedde en Naomi, 15 verhaaltjes over vrijheid, vrede, discriminatie, herdenken, Tweede Wereldoorlog. Heleen van den Broek maakte daar prachtige tekeningen bij. De verhalen zijn geschikt voor kinderen van groep 3 en 4. De kinderen uit de bovenbouw lezen deze verhalen voor, nadat ze zich daar goed op hebben voorbereid. Op [deze plek](#) meer informatie over **Voorleesmaatjes**. Wil je het project gebruiken: dat kan gratis. Klik [hier](#) voor de materialen. Wil je graag een exemplaar van het boek hebben: ze kosten slechts 5 euro.

Brevetten voor leerlijnen Gedichten schrijven

De leerlijnen van Dat' s andere taal (Dat plus) worden middels brevetten voor leraren en kinderen vertaald naar de praktijk. Voor de **klassenvergadering** en **de vrije tekst** waren de brevetten al beschikbaar op onze site. Nu zijn er ook brevetten voor alle 4 de fasen van de leerlijn **gedichten schrijven**. Voor de kinderen wordt zichtbaar wat ze kunnen doen om stappen te zetten op de leerlijn. Voor de leraren is er nu een instrument waarmee de opbouw van de leerlijn operationeel is gemaakt: wat moet en kan ik doen om de werkdoelen van deze leerlijn te realiseren in mijn groep?

Levend Leren!

Dichter	Levend Taal	Gedichten
	Fase	1 Nr. 2

Meesterstuk
Ik zeg verjes en rijmpjes op, die ik zelf bedachte en waar ik tekeningen bij maakte

Toelichting en tips
Je kunt bestaande verjes nemen en daar zelf iets anders bij bedenken.
IK ZAG TWEE BEREN BROODIES SMEREN... wordt bijvoorbeeld IK ZAG TWEE KATTEN VESSEN JATTEN OF IN DE MANESCHIJN IN DE MANESCHIJN EET IK MIJ MIJN... HEEL VEEL MARKEPEN

Maar zelf verjes bedenken kan ook:
MUN FIETS IS GEEL EN IK WEEF VEEL
MUN HAAR IS ROOD EN ...

Stappen die je kunt zetten

- 1 VERSJE KIEZEN** Kies een versje dat je leuk vindt en goed kent. Het kan een liedje zijn, een rijmpje, een opzeggertje ...
- 2 BEDENK HET ZELF** Bedenk bij dat versje of liedje een andere tekst. Je kunt daarbij geen rijmen, dat is vaak leuk. En ook heft het je om het te onthouden en te op te zeggen. Je kunt ook zelf een tekst bedenken. Dan gebruik je geen bestaand liedje of versje.
- 3 TEKENEN EN SCHILDEREN** Maak bij je liedje of versje een tekening of schilderij dat je kunt laten zien als je het gaat opzoegen of voorlezen aan de groep.
- 4 OPZEGGEN** Laat je tekening of schilderij zien en zeg je versje of liedje op voor de groep. Gaat je dat lukken? Knap hoor!

Levend Leren!

Dichter	Levend Taal	Gedichten
	Fase	2 Nr. 1

Meesterstuk
Ik maak gedichtjes in de vorm van elfjes

Toelichting en tips
Een elfje is een gedichtje van elf woorden.
De eerste zin is gemaakt van 1 woord
De tweede zin is gemaakt van 2 woorden
De derde zin is gemaakt van 3 woorden
De vierde zin is gemaakt van 4 woorden
En de vijfde zin is 1 woord.
Samen 11 woorden.

*Blauw
De lucht
Maar ook wit
Van heel grote wolken
Buiten*

*Moe
Ik slenter
Naar de bank
En dan de tv aan
Gaap*

Maar er is wel wat aan de hand met die 11 woorden. Lees de stappen hieronder maar en lees mooie voorbeelden van andere dichters.

Stappen die je kunt zetten

- 1 Samen een ELFJE maken** Elfjes kun je heel goed samen maken. Dan moet je wel een onderwerp hebben om mee te beginnen. Een KLEUR bijvoorbeeld.
1 kleur 2 iets wat die kleur heeft 3 waar het is 4 nog iets erover vertellen 5 een zinwoord
- 2 Nog eentje** En dan neem je een andere kleur. Lees de elfjes aan elkaar voor.
Je kunt in plaats van een kleur ook iets anders nemen: een dier, een naam, een voorwerp, ...
- 3 En nog meer** Maar je kunt ook een elfje maken over een gevoel: verdriet, boos, verlegen, vrolijk, rot, ...
- 4 Presenteren** Kies een paar van je elfjes uit waar je heel trots op bent. Maak er mooie illustraties bij en lees ze voor aan de groep.

Levend Leren!

Dichter	Levend Taal	Gedichten
	Fase	3 Nr. 3

Meesterstuk
Ik maak gedichten in de vorm van een vijf vers.

Toelichting en tips
Een vijf vers is een gedicht waarbij je zelf bepaalt hoe de vorm is.
Een vijf vers heeft vaak een titel, maar dat hoeft niet.
Een vijf vers heeft vaak herhaling in zich: dezelfde regel wordt vaak gebruikt.
Een vijf vers... is dus gewoon lekker vijf en heel vaak niet al te serieus.
Maak er wat moois van.

Stappen die je kunt zetten

- 1 Vrij vers 1** Bedenk eerst een onderwerp waar je een gedicht over gaat maken: bijvoorbeeld je kamer, je sport, je vriend(in), je schoenen, je huisdier, je ... Verzint dan een titel.
- 2 Vrij vers 2** Bedenk allemaal vragen die je kan je/over je onderwerp wilt stellen: Wat ...? Waar ...? Wanneer ...? Hoe ...? Welke ...? Wie ...?
- 3 Vrij vers 3** Ga nu antwoorden bedenken op de vragen die je stelde. Zo krijg je heel veel ideeën voor zinnen die je kunt maken bij je onderwerp. Je hoeft niet alles te gebruiken!
- 4 Vrij vers 4** Schrijf nu de titel op en begin met je vijf vers. Welke stukjes ga je herhalen? Ga je rijmen? Wat moet er vooral in? Wat laat je weg?
- 5 Vrij vers 5** Lees het eerst hardop voor. Ook aan een paar klasgenootjes. Maak het nog mooier.

*SCHRIJF ME
Schrijf me
Over alles
Wat je weet
Totdat je
Niets meer weet
Schrijf me
Over school
Over gekke dingen
Totdat je
Sjaat eten
Schrijf me
Inkt op is
Lieve Koning*

Levend Leren!

Dichter	Levend Taal	Gedichten
	Fase	4 Nr. 2

Meesterstuk
Ik maak gedichten in de vorm van een limerick.

Toelichting en tips
Een limerick is een 'gedicht met een knipoog': er zit vaak een grapje in verborgen.
De limerick bestaat uit 5 regels:
In de eerste regel wordt een persoon genoemd, gekoppeld aan een plaatsnaam.
De tweede regel rijmt erop en geeft meer informatie over die persoon.
Regel 3 en 4 zijn vaak wat korter en rijmen op elkaar.
De laatste regel rijmt weer op regel 1 en 2.

*Er was eens een juffrouw in Ede
die is met haar fiets uitgeleden.
Ze maakte een smak,
haar pols die zei knak,
maar dat is nu al lang geleden.*

Stappen die je kunt zetten

- 1 Limerick 1** Je moet eerst een idee hebben waar je jouw limerick over gaat schrijven: een hoofdpersoon en een plaatsnaam. Dat is de basis voor je eerste regel. Bekijk eerst voorbeelden om op ideeën te komen.
- 2 Limerick 2** De rest is vooral rijmen en fantasieën. Let op dat regel 1,2 en 5 rijmen en dat regel 3 en 4 rijmen.
- 3 Limerick 3** Limericks moeten voorvragen worden, of nog beter je zingt ze. Kijk op internet naar gezongen limericks... Als je jouw limerick gaat zingen of voordragen: wat moet er dan nog worden aangepraat? Maak er wat moois van.
- 4 Limerick 4** Bedenk (dat kan ook met andere kinderen uit je groep) meer limericks. Ga ze met een paar klasgenootjes oefenen om ze te zingen of voor te dragen... Lachen mag. Een beetje gezellig plagen ook. Pasten te verballen en daarvan laat je je limericks eerst lezen aan de hoofdpersoon. Is het ok?
- 5 Limerick 5** Presenteer je limericks aan de groep.

De klassenvergadering als proeftuin

De minister gaf zijn ambtenaren opdracht deze promotietekst*) voor ons te schrijven ;-)
'..... Van scholen zal worden gevraagd om burgerschap en sociale cohesie actief te bevorderen en dit op een samenhangende en doelgerichte manier te doen. Er wordt dus meer van scholen in het primair en voortgezet onderwijs verwacht dan nu in de wet is vastgelegd. De vrijblijvendheid vervalst.

Het kabinet vindt het belangrijk dat elke school een oefenplaats wordt waar leerlingen leren om respectvol met elkaar, en elkaars ideeën, om te gaan. De school is dé plek om de basiswaarden en de beginselen te leren van de Nederlandse samenleving en rechtsstaat. Leerlingen dienen hier ook actief mee te oefenen in een schoolcultuur die past bij deze waarden.' Nou daar zijn wij het dus helemaal **MEE EENS**. Al jaren! Gewoon werken met een klassenvergadering en de klasbox. We adviseren u graag bij de invoer. *) <https://www.nieuwsbrievenminocw.nl/actueel/nieuws/2019/12/17/wetsvoorstel-burgerschapsonderwijs>

Kan Levend Leren komend schooljaar iets voor ons betekenen?

Bureau voor Levend Leren begeleidt en adviseert directies, leraren en schoolteams op het gebied van werken met de vrije tekst, druktechnieken, studies & wereldoriëntatie, burgerschapsvorming, interessegericht werken, levend rekenen, onderzoekend en ontwerpend leren. Maar stel ook zeker vragen aan ons als je op zoek bent naar oplossingen op het terrein van:

- Inhoudelijke en betekenisvolle educatieve programmering.
- Ontwerpen, maken en uitgeven van educatief materiaal.
- Begeleiding van leraren die op zoek zijn naar meer betekenisvol programmeren.
- Begeleiding van beginnende leraren en leidinggevenden in vernieuwend onderwijs.

Neem snel contact met ons op als je volgend jaar een plekje in onze planning wilt hebben.

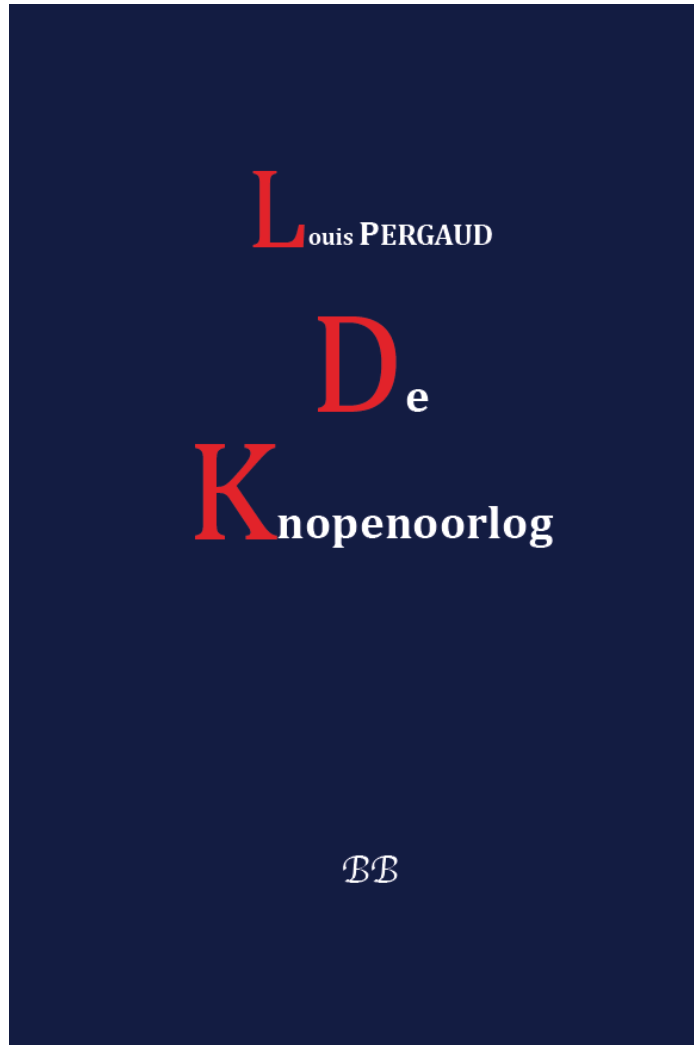
De Knopenoorlog.

En dan te bedenken, dat wij, als wij groot zijn misschien wel net zo stom zijn als zij.

Dit is de eerste Nederlandse vertaling van de beroemde, vijfmaal verfilmde Franse roman *La Guerre des boutons*. Roman de ma douzième année (1912) van Louis Pergaud die in 1915 sneuvelde tijdens de Eerste Wereldoorlog. Zijn roman wordt nog steeds herdrukt; prijkt op literatuurlijsten; beleefde Engelse, Spaanse en Duitse vertalingen; werd vijf maal verfilmd (de laatste keer in 2011); en inspireerde Nobelprijswinnaar William Golding tot *Lord of the Flies* (1954). Net als dát boek is *De Knopenoorlog* meer dan alleen een spannend, hilarisch jongensboek, meer dan een schelmenroman in een meeslepde en vaak poëtische stijl. Door hoofdstuktitels als *De oorlogsverklaring* en *Diplomatieke druk met bijbehorende motto's* (vaak citaten uit de wereldliteratuur) suggereert Pergaud dat hier meer aan de hand is. De jongensoorlog is een metafoor met tal van directe en indirecte verwijzingen naar internationale conflicten, de strijd tussen

klerikalen en anti-klerikalen, maar ook naar universele menselijke thema's als de strijd der seksen en de vaak moeizame ouder-kind-relatie, getuige de slotzin: En dan te bedenken, dat wij, als wij groot zijn misschien wel net zo stom zijn als zij. Dit hardcover boek telt 240 bladzijden inclusief het nawoord van de vertaler Rourke Broersma.

Bureau Levend Leren werkt mee aan de verspreiding van dit boek omdat het een illustratie biedt van Freinet zijn speltheorie: neem kinderen serieus in hun behoefte aan werk. In het nawoord wordt dit uitgewerkt.

Tenslotte

Boeken en materialen zijn te bestellen op www.levendleren.nl.

Belangstelling om mee te doen? Heb je plannen om zelf iets te ontwikkelen op het gebied van levend leren? Neem contact met ons op om in een gesprek te verkennen hoe we kunnen samenwerken.

Oh ja, niet vergeten: geniet van de lente!

Jimke en Maaïke van Bureau Levend Leren.

We sturen deze nieuwsbrief aan onze 'vaste' relaties. Mocht je deze willen ontvangen op een ander adres of je af willen melden? Laat het ons weten. Een mailtje vanaf het adres waarop je de nieuwsbrief ontving (met eventueel een korte toelichting) naar info@levendleren.nl volstaat. Ook via de [site](#) kun je je afmelden.

